

nensi Episcopo. Quidam Dignitatem obtinens in Ostonsensi Ecclesia, suscepit filium illegitimum, qui cum Apostolico Indulto ad sacros, etiam Presbyteratus, Ordines suscipiendos, & ad Sacrificium celebrandum, tam superstiti patre, quam eo defuncto, habitatus fuisset, semper in Cathedrali Ecclesia Sacrum fecerat, ideoque, ex quadam inibi vigente consuetudine, contendebat, se fieri debere participem nonnullorum proventuum, & emolumentorum, quæ Sacerdotibus eidem Ecclesiæ inservientibus post certum servitii tempus præstari consueverant. Proposito itaque, ac discusso dubio, responsum fuit, prætentum jus nequaquam competere filio illegitimo, nec posse hunc ad ejusmodi participationem admitti. Hoc enim intercedit discriminis inter superiorem facti speciem à Calaguritano, & Pampilonensi Episcopis propositam, & hanc de qua loquimur, quod juxta illam, pater Beneficium propriè dictum in ea Ecclesia non obtinuerat, Concilium autem de casu loquitur, quo pater filii illegitimi Ecclesiasticum Beneficium in eadem Ecclesia possederit: *Ubi eorum patres Beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, vel habuerint*; in casu verò Ostunensis Presbyteri, pater verum in Ecclesia obtinuerat Beneficium, quo posito, vetat sancta Synodus, filium quoquo modo ministrare in Ecclesia, ubi pater Beneficium Ecclesiasticum habet, habuitve. Rescriptum, quod redditum fuit Ostunensi Episcopo, legitur in regestis Congregationis ad diem 15. Aprilis 1684. idemque confirmatum fuit die 22. Junii 1686. Videri quoque possunt hac ipsa de re Piringh in lib. 1. Decret. tit. 17. §. 4. n. 55. Ferosin. ad cap. 1. & seq. quest. 1. num. 19. & seq. de filiis Presbyterorum, Garcias de Benefi-

cii part. 1. c. 3. n. 18. & seq. Fagnanus autem in cap. *Ad extirpandas, n. 19. de Filiis Presbyterorum*, rectè ad rem nostram animadvertit, quod, quamvis filius illegitimus possit esse Capellanus amovibilis in ea ipsa Ecclesia, ubi pater quoque Capellaniam amovibilem obtinuit, hoc tamen ipsi filio non licebit, si pater Beneficium Ecclesiasticum in eadem Ecclesia obtinuerit: „Concilium Tridentinum „dissertis verbis prohibet, ne illegitimi in Ecclesiis, ubi eorum patres „Beneficium aliquod Ecclesiasticum „habent, vel habuerunt, possint „quoquo modo ministrare. Unde ex „Concilio illegitimus prohibetur esse „Capellanus amovibilis in Ecclesia, in qua pater fuit intitulatus.”

XV. Gradum nunc facimus ad postulata, quæ ipsas parentum, filiorumque personas attingunt; & primò de iis disseremus, quæ ad parentes spectant. Quæsitum itaque olim fuit, an possit pater consequi Beneficium à filio dimissum; quoniam cautum est quidem, ne filio liceat obtinere Beneficium, quod pater possedit; at nullibi statutum reperitur, patrem repelli debere à consecutione Beneficii, quod habuit filius. Si sermo sit de filio legitimo, non potest is consequi Beneficium à patre præhabitu, ne in Beneficiis deferendis species hæreditariæ successionis inducatur; at non prohibetur pater obtinere Beneficium, quod filius antea habuerat; cum hæc cesset memorata species hæreditariæ successionis; quandoquidem, juxta usitatum naturæ ordinem, filius solet esse hæres patri, non pater filio. Adnotata reperietur hujusce quæstionis resolutio lib. 9. decret. part. 87. *Sacra, &c. re diligenter examinata, censuit, quamvis filius legitimus prohibeatur immediatè obtinere Ecclesiam patris; non tamen*

patrem prohiberi etiam immediatè obtinere Ecclesiam filii. Quod autem definitum est de patre legitimo, ipsum videlicet consequi posse Beneficium, quod ejusdem filius legitimus proximè possedit, locum quoque habet quoad patrem filii illegitimi; potest quippè ipsi deferri Beneficium, quod præmemoratus ejusdem filius illegitimus proximè obtinuit; tum quia, & ab hoc casu procul abest species hæreditariæ successionis; tum quia paternæ incontinentiæ memoria revocatur, si filius patri, non ita si pater filio succedat. Videatur Sanctarellus *variar. resolut. quest. 79. num. 11. & seq.* Consona quoque est Congregationis resolutio relata lib. 13. decret. pag. 567. *Dubitatur, an pater possit immediatè obtinere Beneficium filii illegitimi defuncti, quod est de jure patronatus laicorum. Die 2. Decembris 1628. Sacra, &c. censuit, patrem legitimum posse utiquè absque dispensatione obtinere immediatè Beneficium filii illegitimi.*

XVI. Sequuntur postulata, quæ filiorum personas respiciunt. In quodam olim proposito postulato quæsitum fuit, an Conciliare interdictum loquens de filiis illegitimis, afficiat etiam filios illegitimè quidem natos, sed legitimatos; sed facilis fuit responsio, Conciliarem sanctionem protendi quoque ad filios legitimatos, exceptis iis, qui, illegitimè nati, per subsequens matrimonium legitimati fuerint; juxta Decretalem in cap. *Conquestus, & in cap. Tanta, qui filii sint legitimi*; quibus addenda sunt ea, quæ Nos ipsi collegimus, ac digessimus in Epistola nostra incipiente *Reddite nobis, Bullarii nostri tom. 1. num. 117.* Quapropter rectè Fagnanus in *præclar. cap. Ad extirpandas, n. 33.* hæc scripsit: *Quæro, an prohibitio Concilii cap. 15. sess. 25. extendatur etiam ad fi-*

lium legitimatum. Cardinalis Alciatus hæc adnotavit: Concilium dicit: filii Clericorum, qui non ex legitimo matrimonio nati sunt: Et sic excluduntur legitimati, qui non sunt nati ex legitimo matrimonio. Hoc credo verum in legitimo per rescriptum Principis; secus, si filius esset legitimatus per subsequens matrimonium; quia talis venit appellatione nati ex legitimo matrimonio, etiam in materia stricta.

XVII. Dubitatum quoque fuit, num filius illegitimus obtinere valeat Beneficium, quod ejus pater antea possedit, ubi hujusmodi Beneficium, non recta, ac proximè à patre transferatur in filium, sed à patre dimissum, collatum fuit tertio alicui, qui illud re ipsa possederit, subinde verò iterum vacaverit. In Jure communi, sive in Decretalibus statutum est; Clerici filium, quamvis legitimum, consequi non posse Beneficium patris, nisi in vim Apostolicæ dispensationis; eo tamen excepto casu, quo Beneficium à patre in aliam personam translatum priùs fuerit; si enim exinde persona hæc obierit, vel quocumque alio modo vacaverit Beneficium, utiquè licet filio legitimo Beneficium patris habere; in hac enim casu hypothesi oculos non perstringit invisæ illa species hæreditariæ successionis ab Ecclesiasticis Beneficiis meritò arcenda. Perspicuus est textus in cap. *Ad extirpandas, de filiis Presbyterorum*, ubi hæc leguntur: „Fraternitati tuæ, mandamus, quatenus, si qui filii Presbyterorum provincie tuæ te neant Ecclesias, in quibus patres, eorum, tamquam personæ, vel vicarii, nulla persona media, ministrarunt, eos (sive geniti sint in Sacerdotio, sive non) ab eisdem Ecclesiis non differas amovere;”

ibique Glossa *verb. amovare*, inquit, veritum id fuisse, ne videantur Beneficia per quamdam veluti hereditariam successionem deferri; proindeque, dum intermedia aliqua persona Beneficium obtinuit, cum tunc evanescat species illa hereditariae successionis, nihil amplius obstat filio, quin, si legitimus sit, & idoneus, Beneficium assequatur. Consona quoque est definitio alterius *cap. Dilectus filius eodem titulo*, ubi decernitur, solum Pontificem dispensare posse cum filio legitimo, ut Beneficium proximè à patre possessum valeat obtinere. Rem hanc videre est latè discussam à Sanctarello, *variar. resol. quest. 79. num. 1. & 2.*

XVIII. Habent hæc quidem locum quoad filios legitimos tantum. Nihilominus summus Pontifex Clemens VII. existimans, fieri posse, ut, quæ à sacris canonibus statuta fuerant in favorem filiorum legitimorum (quos diximus patris Beneficium consequi posse, quoties intermedia aliqua persona idem Beneficium jure obtinuerit) traduci possent ad filios quoque illegitimos, Constitutionem primus evulgavit, quæ est *num. 50. veter. Bullar. tom. 1.* qua ad hujusmodi latiore interpretationem eliminandam, præmemoratis canonicis sanctionibus in hac parte latè derogavit. Inspecta autem hujusmodi Constitutione, multoque magis expensis Concilii Tridentini verbis, indicato superius postulato rescriptum fuit, non licere filio illegitimo habere Beneficium, quod ejus pater præhabuit, licet intermedia aliqua persona Beneficium ipsum possederit; uti deprehenditur ex veteri resolutione anni 1589. *lib. 6. decret. pag. 27. Sacra, &c. censuit, prohibitionem cap. 5. sess. 25. habere locum, etiamsi medio tempore beneficium ab extraneis obtentum fuerit; & ex altera anni*

1606. *lib. 11. decret. pag. 157. Sacra, &c. censuit, Fabium prædictum, utpotè illegitimum, nullo pacto obtinere, aut possidere posse Beneficium, S. Martini, olim ab ejus patre; ut proponitur, obtentum quamvis alius medio tempore illud obtinuerit;* ac denique ex iis, quæ scripsit Fagnanus *in cit. cap. Ad extirpandas, num. 7. & seq. de filiis Presbyterorum*, ubi sedulo animadvertit, post Concilium, locum amplius non esse distinctioni, an filius proximè, an potius media aliqua intercedente persona in Beneficium patris succedat, nisi ubi de filio legitimo agatur.

XIX. Magis ambiguum, proindeque accuratiori investigatione dignum fuit aliud postulatum; videlicet an nepos legitimus, ex patre tamen illegitimo progenitus, capax sit Beneficii, quod avus antea possedit; & an, posita nepotis legitimi capacitate, illud ipsum obtinere valeat etiam superstitè avo. Actum fuit hac de re non solum in Congregatione Concilii, sed etiam in Rotæ Auditorio, & quamvis in Congregatione Concilii semel, & iterum scissa fuerint suffragia, nihilominus tandem sententia frequentiori Congregatione calculo comprobata, atque etiam Rotali judicio consona, prædicit favore nepotis legitimi ex patre illegitimo progeniti, quamvis avus, qui Beneficium antea obtinuerat, adhuc viveret; ipsique Pontifex Gregor. XIII. qui rem per se iterato examini subicere voluit, Congregationis resolutionem approbavit. Hæc omnia accuratè referuntur à Fagnano *in cit. cap. Ad extirpandas, à num. 35. ad finem, de filiis Presbyterorum*. Congruunt quoque sequentium temporum resolutiones, uti videre est in causa Nullius, diei 17. Martii 1503. *lib. 7. decretor. pag. 99. Sacra, &c. censuit ne-*

potem legitimum ex filio illegitimo non comprehendit decreto *cap. 15. sess. 25. & in alia causa Tricaricenc. 23. Januarii 1610. lib. 11. decret. pag. 73. à terg. Sacra, &c. respondendum censuit, prohibitionem Concilii, quæ habetur cap. 15. sess. 25. non comprehendere nepotes legitimos ex filio illegitimo; iisdemque conceptis verbis rescripsit Congregatio in alia causa sub die 11. Decembris 1621. lib. 12. decret. pag. 83. Quod quidem potiori jure obtinere debet, cum pater illegitimus legitimatus fuit; uti eadem Congregatio rescripsit postulato, quod exhibitum fuerat à Cardinali Facchineto, Senogallensi Episcopo, die 9. Novembris 1647. *lib. 18. Decretor. pag. 413. à terg. Eminentissimus Cardinalis Facchinettus Episcopus Senogallien. supplicat hanc sacram Congregationem pro declaratione infrascripti casus: An contra filium legitimum natum ex patre naturali legitimo adit repugnantia sacri Concilii Tridentini cap. 15. sess. 25. de reform. ita ut non poterit presentari ad Ecclesiam Parochialem de jure patronatus suæ familiæ. Sacra, &c. respondit, non adesse repugnantiam sacri Concilii, quominus filius legitime natus ex patre naturali legitimo poterit ad Ecclesiam Parochialem de jure patronatus presentari.**

XX. Perpensum etenim primò fuit, loqui Concilium de paterna incontinentia; uti paterna incontinentia memoria, &c. longissimè arceatur; in proposita verò facti specie nullam offendi paternam, sed avitam tantummodo incontinentiam, de qua non loquitur Concilium. Secundò, quamvis Jure Civili prohibeatur pater filium spurium sibi hæredem scribere, nihilominus non interdici avo, hæredem instituere nepotem legitimum ex suo

filio spurio, modò id non fiat in fraudem legis, & ut filius spurius hoc pacto indirectè consequatur id, quod directè assequi non valeret. Videatur Cardinalis Palæottus *de nothis, spuris que cap. 53.* Tertio tandem, quoties lex durior esse videtur, ut in proposito casu, quamlibet æquiores interpretationem esse recipiendam, ut, quoad fieri potest, ejusdem legis asperitas temperetur.

XXI. In Concilio Lateranensi, habito sub Innocentio III. conditum fuit decretum relatum *in cap. In quibusdam, de penis*, quo indefinitè sancitum est, si fortè is, qui jus patronatus obtinet alicujus Ecclesiæ ejusdem Rectorem interficiat, non modò ipsum, reliquosque omnes, ad patronatus jura vocatos, ab hujusmodi juribus cadere, sed insuper ejusdem interfectoris descendentes ad quartum usque gradum, utpotè irregulares à Clericorum ordine repellendos: *Sed etiam usque ad quartam generationem posteritates talium in Clericorum collegium nullatenus admittantur;* quod rectè notarunt Pirhing *in lib. 5. Decret. cit. 37. §. 6. num. 26.* Gibalinus *in Synopsi Censurarum verb. Homicidium num. 3.* Thesaurus *de penis Eccles. part. 2. verb. Homicidium cap. 4. num. 4.* Gutierr. *Canonic. Quest. lib. 2. cap. 30. num. 7.* At celebris Joannes Andreas *ad præcit. text. in cap. In quibusdam, num. 8. de penis*, dubium proposuit, an memorata Conciliaris sanctio afficeret quoque filios natos, antequam interficeretur Rector; cupiensque legis rigorem æquiore interpretatione temperare, amplexus est, defenditque negativam sententiam. Quamvis verò eidem contradictorem sese præstiterit Zabarella *in cit. cap. num. 5.* afferens tamquam sibi consonientem Cardinalem Ostiensem (qui

tamen nihil planè habet ea de re) nihilominus affirmari potest, sententiam Joannis Andreae, qui asperitatem legis æquiore interpretatione moderatum, eique minimè subjicit filios ante patratum homicidium progenitos, nunc temporis esse receptam, omniumque proponendum calculo comprobata; quemadmodum latè demonstrat Chartarius *de penis innocentium art. 1. n. 188. vers. Hæc tamen, cum plurib. seq.* & Sanchez *super præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 27. à n. 6. ad finem.* Hanc ipsam sententiam amplexa est quoque Congregatio Concilii, in quorum dubio super petita dispensatione proposito, ac definito die 2. Augusti 1628, irregulares præterea sunt filii ex hæretico patre geniti; uti deprehenditur *ex cap. Quicumque §. Hæretici, & ex cap. Statutum, 15. de hæreticis in sexto.* Et quidem pater etiam post ejuratam hæresim irregularitate tenetur, ideoque dispensatione indiget ad Ordines suscipiendos; uti patet ex plenè deductis per Sanctarellum *de hæresi cap. 25. dub. 1.* At, relicta à patre hæresi, eoque ad Ecclesie sinum reverso, filii, juxta æquiore, & magis receptam interpretationem scribentium in præindictos textus, irregularitata solvuntur. Ita etiam docet Suarez *de Censuris disp. 43. sect. 3.* lateque pergit Cardinalis Albitius *de Inconstancia in Fide cap. 24. num. 75. & seq.* Idemque præterea admissum fuit à sæpè dicta Congregatione Concilii, uti videre est in quadam Epistola, illius auctoritate, & nomine conscripta anno 1591. *lib. 7. epistolarum pag. 277.* atque insuper ex responso reddito in quadam causa Romana 21. Maji 1718. dum Nos, in minoribus constituti, ejusdem Secretarii munere fungemur. Sed ad confirmandam proposi-

tam sententiam, nepoti legitimo ex filio spurio faventem, magis etiam conferre videtur exemplum Bullæ S. Pii V. incipientis. *Quæ ordini, num. 117. tom. 2. veteris Bullarii,* qua Pontifex vetat Clericis hæredes scribere suos filios illegitimos, aut quidquam testamento relinquere iisdem, eorumque filiis, ac descendantibus, consanguineis, & affinibus, sive ipsi filii illegitimi superstitēs sint, sive antea obierint; & sive relinquenda bona ex Ecclesie redditibus, sive ex patrimonialibus bonis fuerint comparata. Dici planè nequit, quos, quantosque excitavit motus hujusmodi Constitutio. Et quidem, omissa examine illius quæstionis, quam plures tunc agitarunt, an scilicet Constitutio obstet legato alimentorum, quæ pater etiam Ecclesiasticus suis filiis illegitimis præstare tenetur, plerisque tuentibus; & acriter propugnantibus, hanc mentem Pontifici nequaquam fuisse, quod ad rem nostram propius facit, non defuerunt, qui, eandem Constitutionem interpretantes, fusiori calamo docuerint, ac defenderint, indefinitam illam prohibitionem in ea adscriptam, ne ulla dispositio in commodum filiorum, descendantium, consanguineorum, ac etiam affinium filii illegitimi, ab Ecclesiastico patre fieri possit, ita accipi, & temperari debere, ut tunc solum obtineat, cum dispositio expressè quidem in favorem hujusmodi personarum fuerit exarata, sed tamen ea mente, eoque proposito fine, ut per eam juvetur filius ipse illegitimus, atque ita indirectè, & per circuitum eò perveniatur, quò directè pertingi non potuisset. Videatur Lucidorus in *suo Tractatu de Illegitimis cap. 15.* ubi pluribus demonstrat, filiis illegitimis Clericorum deberi alimenta non minus ex bonis patrimonialibus patris, quam

ex

ex redditibus Ecclesiasticis, deinde sequenti cap. 20. num. 20. ostendit, officii hujus implemento nullatenus obstare Bullam Pianam; ac denique e. 30. num. 2. pluribus evincit, Bullam Pianam adimentem patri Clerico facultatem legandi consanguineis sui filii illegitimi, intelligendam esse de legato, sive dispositione, quæ in memoratos quidem consanguineos confertur, sed eo consilio, ut in ejusdem filii illegitimi commodum cedat. Porro decretum illud Concilii Tridentini *sess. 15. cap. 25. de reform. editum,* de quo hucusquè disseruimus, fusè illustrat Passerinus in suo Tractatu *de electione cap. 25. num. 231. & sequenti,* collectis concordantium Doctorum auctoritatibus, in eandem sententiam concludit, quam Nos, uti Conciliaris sanctionibus intelligentiæ magis consentaneam, attulimus. Mentionem quoque facit resolutionum Congregationis ejusdem Concilii Interpretis: sed, cum nec earum verba transcripserit, nec loca indicaverit, unde desumi possent, occasionem Nobis præbuit easdem opportunè afferendi, ut inquirunt *per extensum,* indicatis registis, ex quibus eas excerpimus.

XXII. Cum aliquando Romanus Pontifex justis de causis dispensationem indulgeat illegitimè natis, ut ad Sacros Ordines valeant promoveri, in ipsis dispensationum litteris inseritur clausula: *dummodo paterne incontinentiæ imitator non sit.* Avenionensis Archiepiscopus anno 1653. quæsit, quonam modo se gerere debere designatur executor, ut expressam clausulam verificando, ejusdem legi se conformaret. Congregatio autem rescripsit, postulatam planè simili propositum olim fuisse ab Episcopo Sarzanensi, ipsique redditum fuisse responsum die 23.

Decembris 1596. hisce verbis conceptum. *Sacra, &c. respondit clausula illi: dummodo paterne incontinentiæ imitator non sit, &c. in litteris dispensationis appositæ; non aliter per Episcopum satisfieri, quam in quærendo, quod nihil bonis moribus indignum compererit; quod si integro decennio dispensandus probè vixerit, debere exequi litteras dispensationis, quamvis prius incontinentiæ nomine suspectus esset; sed hoc casu debere Episcopum accuratius inquirere, ad diluendam prioris vitæ suspicionem.* Ita legitur *lib. 19. decret. pag. 296. à terg.*

XXIII. Aliquando etiam, ob justas tamen & graves causas à Summo Pontifice dispensatur cum filio illegitimo, ut Beneficium olim à patre possessum, sive pensionem aliquam super illius fructibus consequi possit; cumque in litteris dispensationis, quæ super hoc dari solent, apposita non legatur expressa derogatio Tridentino Concilio, antiquioribus temporibus nonnemo ex Episcopis interrogando quæsit, an dispensationem deberet executioni demandare. Neque porro negari potest, quin in ipsis Urbis tribunalibus hac ipsa de re in utramque partem disputatum fuerit. Verum, cum idem Tridentinum Concilium *sess. 23. cap. final.* perspicuè declaraverit, *omnia, & singula sub quibuscunque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina in eo statuta fuerunt, ita statuta, & decreta intelligi debere, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur;* hoc satis est, ut removeatur necessitas expressæ derogationis; proindeque sufficiat, ad hoc ut derogatum censeatur opposita Conciliari sanctioni, si Pontifex aliquid ipsi contrarium indulerit, aut decre-

ve.

verit, supplicemque libellum, seu alias archetypum litterarum Apostolicarum exempla, sua ipse manu signaverit; juxta definitionem editam à S. Pio V. per schedulam sui Motus proprii relata à García de Beneficiis part. 4. c. 5. num. 32. & 33. Atque hæc est sententia, in quam, post longas disputationes, communi consensu conveniunt tum Abbreviatores Cancellariæ Apostolicæ, & Rotæ Romanæ Auditores, tum etiam Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum. Videatur Fagnanus in cap. Nulla, num. 86. de concessione præbende.

CAPUT ULTIMUM.

De Facultate imminuendi, seu reducendi legata Missarum, quam Episcopi sæpe in relatione status suarum Ecclesiarum sibi concedi postulant.

Inter Episcopalis sollicitudinis onera, haud sanè novissimum locum tenere censendum est illud, quo sacri Pastores obstringuntur, majori qua possunt cura advigilare, ut suis in diocesis pia legata debitæ executioni mandentur, præscriptæ celebrentur Missæ; eademque juxta piorum fundatorum voluntatem applicentur. In decretali epistola S. Gregorii Papæ, relata in cap. Nos quidem, de testamentis, Sanctissimus Pontifex Calaritano Episcopo studiosè injungit, ut det operam, quo religiosæ cujusdam mulieris, cui nomen Theodosia, impleatur voluntas, quæ ab illius hærede nondum fuerat executioni demandata: *Volumus, ut Fraternalitatis tuæ ædificetur studio (de monasterio loquitur, quod pia testatrix jusserat ædificari) ordinatisque omnibus, res, atque redditus, qui relicti sunt, per te lo-*

co ipsi venerabili sine imminutione aliqua socientur. Sic enim, & tremendum Judicem tuum sententiam remissionis effugies, & secundum piissimas leges, dilatas defunctorum pias voluntates Episcopali supplebis studio. Similia planè præcepta habentur in Moguntina Synodo relata in cap. Si hæredes, de testamentis. Celebre est rescriptum Gregorii Papæ IX. in cap. Tua nobis, eodem tit. ubi asserit, id oneris esse Episcopo, ut legata pia curet impleri, etiamsi cavisset testator, ne Episcopus se ei rei quomodocumque immisceret: *licet etiam à testatoribus id contingeret interdici; propterea quod nequeat privata testatoris dispositio generalem canonis, vel legis sanctionem immutare, ejusque effectum impedire; ut constat ex l. Nemo potest, ff. de legatis primo; nec aliud datum est pii operis fundatori, quam ut certum aliquem designare, ac constituere valeat executorem, seu etiam huic concedit munus segniter obeunti aliud subrogare: tunc enim Episcopus interponere se nequit, nisi cum substitutus quoque segnis, ac negligens deprehendatur; sed hoc demùm casu ad Episcopum devolvitur onus, ac cura exequendi, quod alii neglexerunt: Verùm omnibus exequi detractantibus, tandem fiet devolutio ad Episcopum, neque hoc prohiberi poterit à testatore.* Ita in Commentariis ad præcitatum textum in cap. Tua nobis, adnotat Fagnanus num. 3. de testamentis. His consonat Concilium Tridentinum in cap. 8. sess. 22. de reformatione, ubi agens de executione piarum voluntatum, & dispositionum, quæ sive inter vivos, per ultimam voluntatem prodierint, ita cavet: *Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à jure concessis; quibus verbis innuitur ea*

fac-

facti species, qua alter in alterius supplementum datus fuerit executor, omnium piarum dispositionum tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores. Quod autem spectat ad Missarum celebrationem, in Decretis Urbani Papæ VIII. confirmatis ab Innocentio XII. per suam Constitutionem, cui initium *Nuper à Congregatione* hæc verba leguntur: *Meminerint igitur, & satagent Ordinarii, ut à personis, & in Ecclesiis quoquo modo, etiam in vim decretorum Concilii Tridentini, sibi subjectis Missæ ea, qua par est, fide, & diligentia celebrentur, & cuncta, & singula decreta hujusmodi omnimodæ executioni demandentur; nedum justitiarum recurrentibus, seu instantibus reddentes, sed ex officio tum in visitationibus, tum in aliis actibus, & modis quos expedire, & convenire toties quoties judicaverint, inquirentes, ne aliquid committatur, pervertatur, differatur, vel omittatur, quod his omnibus, & singulis decretis adverteretur.*

II. Hæc autem omnia comprehendunt quoque Prælatos inferiores, habentes territorium separatum, & jurisdictionem quasi Episcopalem in diocesi sibi assignata; in qua videlicet possunt quidquid potest in sua diocesi Episcopus, iis tantummodo exceptis, quæ pendent ab Ordinis potestate. Ad cujus rei probationem, in materia, de qua agimus, illud retulisse sufficiat. Cum vacasset Milevitana Ecclesia, voluissetque Vicarius Capitularis, ad instantiam Procuratoris Fiscalis, aggredi examen implementi oneris Missarum, excitata controversia, an id ab eo præstari jure potuisset, Congregatio Concilii rescripsit, Vicarium Capitularem non potuisse modò, sed & debuisse etiam ex officio hujusmodi

Tom. II.

investigationem assumere, quemadmodum videre est ex resolutione edita 15. Aprilis 1684. cum Vicarius Capitularis, vacante Sede, succedat in omnem jurisdictionem, quæ jure ordinario Episcopo competit, uti etiam firmatum fuit in superiore lib. 2. cap. 9.

III. Neque ad hujusmodi onus à se amovendum licet Episcopis ad ea confugere, quæ aliquis eorum alle-gasse deprehenditur; suam nimirum auctoritatem coerceri, ac præpediri à tribunali Fabricæ S. Petri in Vaticano. Neque enim illius tribunalis auctoritas ad omnes æquè regionales protenditur, ita ut possit quoscumque negligentes, vel contumaces ad legata pia, Missarumque onera implenda cogere. Quare in locis tribunali Fabricæ non subjectis, integra profectò, & absolutissima manet Episcopis hujusmodi rerum potestas. Neque verò memoratum tribunal in ipsismet sibi subjectis locis jurisdictionem suam exercere potest, nisi ad supplendam Episcoporum negligentiam; ab obitu namque priorum testatorum datum est Episcopis integrum anni spatium, quo labente, nihil planè aggredi potest Fabricæ tribunal, juxta Constitutiones 3. & 9. Clementis VII. uti rectè advertit quoque Ursaya in Compendio Privilegiorum Reverendæ Fabricæ, adnexo suis disceptationibus Ecclesiasticis tom. 1. n. 65. *Quæres, an intra annum remaneat illæ jurisdictione Episcoporum, &c. circa executionem piarum dispositionum. Respondeo affirmativè, &c. Post annum verò statim cessat Episcoporum jurisdictione & subintrat Fabrica, etiamsi iudicium terminatum non fuerit.* Itaque Fabrica, nonnisi post evolutum ab obitu testatoris annum, illius piarum voluntatum executioni se immiscet; veluti etiam animadvertunt Maranta respons. 20. num. 75. & 76. part. 1. & resp.

68.